

בה את מנחת החביתין הכהן הגדול מקריב בכל יום, מחציתה בכוקר, ומחציתה בערב.

משנה ה:

ושלשת השערים שבצפון הם:

האחד, שער הניצוץ. וכמין אכסדרה היה, שהיו משני צידיו עמודים, ועליה היתה בנויה על גביו, והיא נקראת "בית הניצוץ", שהכהנים שומרין שם מלמעלה, בעליה, ואילו הלויים שומרים מלמטה, בפתח השער.

ופתח היה לו לבית הניצוץ שהיה פונה לחיל [שהוא השטח המוגבה, ממקום הסורג עד לחומת העזרה. עיין שרטוט] אך לא היה פתח מבית הניצוץ אל העזרה.

ושער שני לו בצפון, הוא שער הקרבן, שדרכו היו מכניסים את הקדשים ששחיתן בצפון דוקא.

ושער שלישי לו בצפון, הקרוי שער בית המוקד.

משנה ו:

וארבע לשכות היו בבית המוקד, והם היו בקיטונות, כחדרים קטנים, והיו פתוחות לטרקלין, לאולם גדול.

שתים מהלשכות הדרומיות, היו בנויות בקודש, בתוך תחום העזרה, ושתים מהלשכות הצפוניות, היו בנויות בחול, מחוץ לתחום העזרה.

והטרקלין שבבית המוקד היה בנוי חציו בקודש וחציו בחול. וכדי להבדיל בין השטח הקדוש לשטח החולין היו בו ראשי פספסין,

חתיכות עץ בולטות מהכותל, כדי שיהיו מברדילין בין קודש לחול.

ומה [כמו: עבור מה] היו משמשות הלשכות?

הלשכה המערבית דרומית — היא היתה לשכת טלאי קרבן התמיד, שבה היו שוהים הטלאים לצורך בקורת ממומים במשך ארבעה ימים לפני הקרבתם.

הלשכה הדרומית מזרחית — היא היתה לשכת עושי לחם הפנים.

הלשכה המזרחית צפונית — בה גנזו בני חשמונאי את אבני המזבח ששקצום מלכי יון, שחיללום בהקריבם על המזבח קרבן לעבודה זרה.

הלשכה הצפונית מערבית — בה היה, ברצפתה, פתח שבו היו יורדים לבית הטבילה.

משנה ז:

שנים שערים היו לבית המוקד: אחד פתוח לד-ב לחיל, למשטח המוגבה שבין העזרה לבין הר הבית. ואחד שבדרום פתוח לעזרה.

אמר רבי יהודה: זה השער שהיה פתוח לעזרה — פשפש [פתח] קטן היה לו בכתלי השער, שבו היו נכנסין בכוקר, לפני פתיחת שערי העזרה, לבלוש את העזרה, כדי להווכח אם כל כלי השרת נמצאים במקומם.

משנה ח:

בית המוקד היה בנוי בצורת כפה עגולה. ובית גדול היה.

ובתוכו של בית המוקד היו משטחים מדורגים מרוצפים, בין מרכז הרצפה של הבית ובין הכתלים מסביב, ונמצא שהיה בית המוקד מוקף רובדין של אבן.

וזקני בית אב של הכהנים היו ישנים שם על הרבדים, ומפתחות העזרה היו בידם [אין הכוונה בידם ממש, אלא ברשותם, שרק בסמכותם היה השימוש במפתחות].

ופרחי כהונה הצעירים היו פורשים איש כסתו [את הכסת שלו] בארץ, על הריצפה השטוחה שבמרכז בית המוקד, וישנים עליה, ולא על הרובדים שמסביב.

משנה ז:

ומקום היה שם, בבית המוקד, שהיתה בו חפירה בקרקע בגודל אמה על אמה, וטבלא של שיש כסתה את אותה החפירה. וטבעת היתה קבועה בה בטבלא של שיש, כדי שיוכלו להרימה, ומצדה התחתון של טבלת השיש היתה קבועה שלשלת, שהמפתחות של העזרה היו תלויות בה.

כאשר הניע זמן הנעילה של שערי העזרה, הגביה הכהן הממונה על השערים את הטבלא על ידי שאחזו בטבעת של הטבלא, והגביה את טבלת השיש ממקומה שעל החפירה, ונטל את המפתחות מן השלשלת, ונעל הכהן את שערי העזרה, וביניהם את שער בית המוקד, מבפנים, ונשאר לשמור בפנים, בתוך בית המוקד, ואילו בן לוי, הצריך גם הוא לשמור על שער בית המוקד — יושב לו מבהוץ לבית המוקד.

גמר מלנעול את שערי העזרה, החזיר את המפתחות לשלשלת, ואת הטבלא למקומה.

נתן הכהן את כפותו [הכסת שלו] עליה, על הטבלה, והיה ישן לו, עליה.

אם ארע קרי באחד מהם — יוצא והולך לו במסכה, מחילה סיבובית החולכת תחת הכירה, בנין הבית, והנרות דולקים מכאן ומכאן להאיר לו את דרכו, עד שהוא מגיע לבית הטבילה, וטובל, וחוזר ל"בית המוקד הקטן" שבלשכה הצפונית מערבית.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: אינו רשאי להשאר בעזרה, ואסור לו לחזור אפילו לבית המוקד הקטן שבלשכה הצפונית מערבית, על אף שהוא מחוץ למקום המקודש של העזרה, היות ומקום זה הוא קדוש בקדושת מחנה לוי, וטבול יום אסור במחנה לוי. אלא הרי הוא יוצא והולך לו במסכה החולכת תחת החיל, ומשם הוא יוצא בשער הסמוך ביותר, בשער טדי.

פרק שני

משנה א:

שטח הר הבית היה: חמש מאות אמה על חמש מאות אמה.

בתוך הר הבית עמדו המקדש והעזרה, אך הם לא עמדו במרכז, אלא רובו של השטח הפנוי שבהר הבית היה מן הדרום, היות שהמקדש היה בשטחו הצפוני של הר הבית.

שני לו, במידת השטח הפנוי, היה השטח מן המזרח, היות שהמקדש עמד בצדו המערבי של הר הבית.

שלישי לו, במידת השטח הפנוי היה מן הצפון.

ואילו מעוטו של השטח הפנוי היה מן המערב, היות והכותל המערבי של המקדש היה קרוב לכותל הר הבית בצדו המערבי.

מקום שהיה רוב מדרתו של השטח הפנוי — שם היה רוב תשמישו. שהיו בצדו הדרומי של הר הבית לשכות רבות ובהם גם מקומות מגורים לכהן הגדול ולעוד ממונים על העבודות במקדש.

משנה ב:

כל האנשים הנכנסין להר הבית — נכנסין דרך הימין, ומקיפין את ההר, ויוצאין דרך שמאל.

חזין ממי שארעו דבר רע, כגון אבל או מנודה — שהוא מקיף לצד שמאל.

ומתוך שהוא משנה את דרכו, שואלים אותו: מה לך מקיף לשמאל? והוא עונה לשואלים: משום שאני אבל! ואז יודעים הכל שהוא אבל ויש מצוה לנחמו, ואומרים לו: השוכן בבית הזה — ינחמך!

או שהוא עונה על השאלה מדוע שינה דרכו לצד שמאל: לפי שאני מנודה! ואז אומרים לו: השוכן בבית הזה יתן בלבם של חבריך שנידו אותך — ויקרבוך חזרה אליהם, דברי רבי מאיר.

אמר לו רבי יוסי: אם כן, עשיתן לחבריו שנידוהו — כאילו עברו עליו, בנדותם אותו, את הדין. כי אם עשו כהלכה מדוע מברכים את המנודה שחבריו שנידוהו יחזרו ויקרבוהו?

אלא כך אומרים לו: השוכן בבית הזה יתן בלבך ותשמע לדברי חבריך, שעשו כהלכה

ככך שנידו אותך. וכשתשוב — הם יקרבוך!

משנה ג:

לפנים ממנו, בתוך שטח הר הבית מסביב לה-א לעזרה, ובסמוך אליה, במרחק עשר אמות מקיר העזרה, היתה גדר שהקיפה את חומות העזרה, והיתה אותה הגדר עשויה סורג עץ [קרשים קלועים זה בזה בצורה אלכסונית], גבוה עשרה טפחים.

ושלש עשרה פריצות היו בסורג [המקיף את כל חומות העזרה], שפרצום מלכי יון, ברצונם להוכיח כי גם לגויים מותר להכנס למקום הזה. וכשנצחו החשמונאים את מלכות יון חזרו וגדרו לפריצות אלו.

ולאחר שנצחו ישראל את מלכי יון בימי החשמונאים, גזרו שיהיו משתחיים ומודים לה' על הנצחון, כנגדם של הפרצות שזכו לגודרן, שלש עשרה השתחוויות, דהיינו, השתחוויה ליד כל פירצה שגודרה.

לפנים ממנו, מהסורג, היה החיל, שהוא משטח מוגבה מקרקעית הר הבית [בגובה אמה] ברוחב עשר אמות, עד חומות העזרה. [הסורג עצמו היה מעל המשטח המוגבה, וגדר אותו כלפי שטח הר הבית. כנגד כל פתח בחומת העזרה היה פתח בסורג, ובחיל].

ושתים עשרה מעלות היו שם, בחיל, כנגד כל פתח בחומת העזרה.

רום [גובה] המעלה — חצי אמה.

ושלחה [רוחבה] של כל מעלה — חצי אמה.